

20.12.2022

Asia/3

§ 263

Selvitys ja johtopäätökset suun terveydenhuollon kokonaishoidon palvelusetelin (KOHO) soveltuvuudesta

HEL 2022-014504 T 00 01 02

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Johtajahammaslääkäri Sebastian Kaste ja ylihammaslääkäri Susanna Ilonen olivat kutsuttuina asiantuntijoina kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle puheenjohtaja Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Susanna Ilonen, ylihammaslääkäri, puhelin: 040 6324697
susanna.ilonen(a)hel.fi
Sebastian Kaste, johtajahammaslääkäri, puhelin: 040 1833798
sebastian.kaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1. Palveluseteli suun th_Palvelusetelituottajien tapaamiset - yhteenveto
- 2 Liite 2. Palveluseteli suun th_tuustamateriaali lautakunnalle 20 12 2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta merkitsee tiedoksi selvityksen suun terveydenhuollon kokonaishoidon palvelusetelistä (KOHO). Selvitys tukee suun terveydenhuollon kokonaishoidon palvelusetelin käyttöä ja kehittämistä suun terveydenhuollon palvelutuotannossa.

Esittelijän perustelut

Johtajahammaslääkäri Sebastian Kaste ja ylihammaslääkäri Susanna Ilonen ovat kutsuttuina asiantuntijoina kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Taustaa

Sosiaali- ja terveyslautakunta on hyväksynyt 17.11.2020 § 216 kokonaisuhoitoon palvelusetelin (KOHO) yhdeksi suun terveydenhuollon palvelujen järjestämistavaksi 1.1.2021 alkaen. Samalla päätöksellä sosiaali- ja terveyslautakunta on päättänyt kokonaisuhoitoon palvelusetelin arvosta ja palveluntuottajille maksettavan korvauksen muodostumisesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on hyväksynyt 22.6.2021 §132 kokonaisuhoitoon palvelusetelin korvausmallin muutoksen. Päätöksen mukaan suoritekorvausten piiriin lisättiin juurihoidot ja suun ulkopuolella tehtävät täytteet jo alun perin suoritekorvauksen piirissä olevien ehkäisevän hoidon, parodontologisen hoidon ja proteettisen hoidon lisäksi. Lisäksi suurihoitoisten potilaiden hoidon korvaus muutettiin korjaavan hoidon osalta kertakorvauksesta suoritekorvauksen piiriin niiden potilaiden osalta, joiden reikiintyneiden, paikkaushoitoa vaativien hampaiden D-indeksi on tarkastuksessa ollut kuusi (6) tai suurempi.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on hyväksynyt 1.2.2022 § 13 kokonaisuhoitoon palvelusetelin arvoon ja korvausmalliin kohdistuvat muutokset. Päätöksen mukaan palvelusetelin arvoa nostettiin 36 prosenttia. Palvelusetelin arvon nosto kohdennettiin kertakorvaukseen siten, että kertakorvaus nousi alle 45-vuotiaiden osalta 83 eurosta 113 euroon ja 45 vuotta täyttäneiden osalta 99 eurosta 135 euroon. Lisäksi suurihoitoisten potilaiden hoidosta maksettavan korvauksen raja-arvoa muutettiin siten, että suoritekorvauksia maksetaan niiden potilaiden osalta, joiden reikiintyneiden, paikkaushoitoa vaativien hampaiden määrä (D-indeksi) on hammaslääkärin suun ja hampaiston tutkimuksessa ollut neljä (4) tai suurempi. Samalla lautakunta edellytti, että seteliin liittyvää kehitystyötä jatketaan tiiviissä vuorovaikutuksessa palveluntuottajien kanssa ja että KOHO-palvelusetelin toimivuudesta asiakkaan näkökulmasta, houkuttelevuudesta palveluntuottajan näkökulmasta ja vertautumisesta oman tuotannon kustannukseen tuodaan lautakunnalle selvitys seuraavan kuuden kuukauden kehityssyklin päätyttyä.

Suun terveydenhuollon kokonaisuhoitoon palvelusetelitoiminnassa asiakkaalle on koko ajan tullut maksettavaksi Helsingin kaupungin suun terveydenhuollossa perittävien asiakasmaksujen suuruinen omavastuuosuus.

Tilannekatsaus

Kokonaishoidon palvelusetelin käyttö alkoi 15.2.2021. Toiminnassa on mukana neljä yritystä (palveluntuottajaa) ja yhteensä 35 hammaslääkärinä ja 50 suuhygienistiä. KOHO-potilaiden hoito tehdään käytännössä kahden yrityksen toimesta (99 %).

Kokonaishoidon palveluseteliä on kehitetty vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa vuosina 2021 ja 2022 seuranta- ja kehittämissyöiden kautta. Jaksot ovat sisältäneet mittareiden mukaisen tiedon seuranta (muun muassa säännöllinen asiakaspalautteen kerääminen KOHO-palvelusetelin käyttäneiltä asiakkailta), sidosryhmille pidettyjä työpajoja sekä säännöllisiä KOHO-tuottajien kuukausittaisia yhteistyötapaamisia. KOHO-palvelusetelin kehittämistyötä jatketaan edelleen tiiviissä vuorovaikutuksessa palveluntuottajien kanssa ja asiakkaita osallistaen. Vuonna 2022 tarjottiin kaikille nykyisille suun terveydenhuollon palveluntuottajille (yrityksille, 30 kappaletta) mahdollisuus yrityskohtaisiin tapaamisiin ja keskusteluihin. Tuottajakeskustelujen yhteenveto on liitteessä 1. Vuonna 2023 otetaan käyttöön säännöllinen rakenne palvelusetelitoiminnan tuottajayhteistyöhön, jatkuvan vuoropuhelun ja hyvän yhteistyön turvaamiseksi. Rakenne sisältää kaikille Helsingin suun terveydenhuollon palvelusetelituottajille kerran vuodessa suunnatun verkostotapaamisen, jossa yhteinen keskustelu ja kehittäminen toteutetaan työpajatyöskentelyn avulla. Verkostotapaamisella pyritään myös tukemaan palvelusetelitoiminnan parempaa nivoutumista suun terveydenhuollon strategiseen suunnitteluun. Verkostotapaamisen lisäksi jokaisen palvelusetelituottajan (yrityksen) kanssa pidetään tuottajakohtaiset tapaamiset, joissa käydään tarkemmin läpi yrityskohtaiset tilannekatsaukset (palvelusetelikäynnit, -asiakkaat, asiakaspalautteet tai vastaavat, tuottajan ja järjestäjän palautteet sekä muut mahdolliset mittaritiedot). Tuottajakohtaisilla tapaamisilla pyritään myös tukemaan järjestäjän ohjaus- ja valvontaroolin tiiviimpää toteutumista.

Vuonna 2022 suun terveydenhuollossa on toteutettu Helsingin kaupungin strategisen hankinnan palvelun toimesta tuotantotapa-analyysi ja sen lisäksi talouden ja toiminnan suunnittelun tuotteistus- ja kustannuslaskennan kehittämistyö. Kehittämistyön tueksi toteutettiin johdon konsulttituen puitesopimuksen mukainen toimeksianto, jossa hankittiin asiantuntijapalvelua suun terveydenhuollon tuotteistuksen ja kustannuslaskennan jatkokehittämiseen. Toimeksiannon yksi osaprojekti kohdentui palvelusetelitoimintaan, ja siinä asiantuntijapalvelua hankittiin KOHO-palvelusetelin aineistojen validointiin, analysointiin sekä tarvittavien toimenpide-, kustannus- ja laadullisen vertailun tekemiseen suhteessa muihin Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon kiireettömän hoidon palvelusetelisiin (tutkimus- ja hoitopalveluseteli TUTHO) ja omaan tuotantoon. Toimeksianto toteutetaan 28.10.2022–18.2.2023 välisenä aikana Nordic Healthcare Group:n (NHG) kanssa.

Selvitys ja johtopäätökset

Selvitys perustuu Nordic Healthcare Group:n toimeksiannon palveluseteliosaprojektissa tuotettuun taustamateriaaliin (Liite 2), joka sisältää myös suun terveydenhuollon tuotantotapa-analyysin tuloksia (kiireettömän kokonaishoidon palvelusetelien laadullinen vertailu) ja suun terveydenhuollon tekemät johtopäätökset.

KOHO-palvelusetelin toimivuus asiakkaan näkökulmasta

Asiakkaan maksuosuus KOHO:ssa vastaa Helsingin omien palveluiden asiakasmaksuja ja on selkeästi matalampi (-78 %) kuin TUTHO-palvelusetelissä.

Tämän myötä asiakkaiden yhdenvertainen mahdollisuus valita palveluseteli oman toiminnan sijaan toteutuu KOHO:ssa muita käytössä olevia palveluseteleitä paremmin. Palvelusetelien käyttöaste on KOHO:ssa parempi (~90 %) kuin TUTHO:ssa (~70 %). Todennäköisenä syynä voidaan pitää sitä, että KOHO:ssa asiakkaan omavastuuosuus vastaa kaupungin asiakasmaksuja. Asiakaskokemus vaikuttaa myös olevan parempi KOHO:ssa.

KOHO:ssa asiakkaan ei ole välttämätöntä vertailla palveluntuottajia sähköisessä järjestelmässä ja KOHO:ssa myös asiakkaan hoitojakso on yhtenäisempi, kun taas TUTHO:ssa osa asiakkaista hakeutuu palvelusetelin käytön jälkeen takaisin kaupungille tai jatkaa yksityisesti.

KOHO palvelusetelin houkuttelevuus palveluntuottajan näkökulmasta

KOHO:n laskennallinen toimenpidekohtainen korvaus (SFA10) on noussut vuodessa 48 eurosta 57 euroon. KOHO:n kertakorvauksen korotus, tarkka asiakassegmentointi sekä suurihoitoisiin potilaisiin liittyvä riskinhallinta ovat parantaneet korvaustasoa huomattavasti. Tuottajien taloudellisen riskin hallintaa on parannettu seuraavilla tekijöillä: korvausmallin rakenne (karioituneiden hampaiden lukumäärää kuvaavan D-indeksin raja, jonka jälkeen paikkaushoidon toimenpiteet korvataan suoritekorvauksilla; parodontologian, protetiikan, juurihoidon toimenpiteet sekä suun ulkopuoliset täytteet korvataan suoritekorvauksilla), selkeärajainen asiakassegmentointi, mahdollisuus lähettää potilas kaupungin suun terveydenhuoltoon perehtyneelle hammaslääkärille (esimerkiksi kirurgiset poistot) sekä laajan suun terveydenhuollon palvelutarpeen suurihoitoisten (SUHO) -toimintaan. KOHO-palvelusetelihoitojen pääasiallisen volyymin tuottajan kokemukset KOHO-palvelusetelistä ovat olleet positiivisia.

KOHO:ssa palveluntuottajalle maksettava korvaus perustuu vähemmän toimenpidepohjaisuuteen, ja siinä palveluntuottajalla ei ole mahdolli-

suutta asiakkaan omavastuusuuden määrittämiseen kattohinnan puitteissa (kuten TUTHO-palvelusetelissä). KOHO-palveluseteli kattaa asiakkaalle koko hoitajakson, jonka myötä siinä ei tuottajalle jää mahdollisuutta hoitaa asiakasta osittain yksityispotilaana loppuun (kuten TUTHO-palvelusetelissä, joka korvaa vain rajatun hoitokokonaisuuden).

KOHO-palvelusetelin vertautuminen oman tuotannon kustannukseen

Helsingin suun terveydenhuollon toimenpidekohtainen (SFA10) kokonaiskustannus on 78 euroa. Palvelusetelin arvon määrittämisessä on huomioitava ne kustannukset, jotka järjestäjälle aiheutuvat vastaavan palvelun tuottamisesta omana tuotantona. Tämän tiedon saamiseksi suun terveydenhuolto on oikaissut kokonaiskustannusta muun muassa poistamalla siitä erityispalveluiden, kehittämisen sekä järjestämisen kustannukset, jolloin Helsingin suun terveydenhuollon itse tuottaman toiminnan toimenpidekohtaiseksi kustannukseksi on saatu 59 euroa. KOHO:n korvaustaso (SFA10 laskennallinen arvo 57 euroa) on lähellä Helsingin itse tuottamien palveluiden kustannusta (59 euroa). Korvaustasoa näyttää olevan vielä kuitenkin tarpeellista hieman tarkistaa, jotta vertautuminen oman toiminnan kustannuksiin saadaan varmistettua ja houkuttelevuutta tuottajan näkökulmasta lisättyä. Myös muiden palvelusetelien kattohintaa tullaan uudelleen tarkastelemaan.

Hoitajakso pohjaisen kustannuksen erot oman toiminnan kustannuksen (261 euroa) ja KOHO-palvelusetelin (287 euroa) välillä selittyvät asiakassegmentoinnin ja hoidettavien potilasryhmien eroilla. Tämä tarkastelu vaatii lisäksi vielä hoitajakso pohjaisen tuotteistuksen jatkokehitystä. Suun terveydenhuollon tavoitteena on kehittää hoitajaksoihin (hoitoepisodeihin) perustuvaa tuotteistusta, johon sisältyy asiakassegmenttien määrittelyn jatkokehitys.

Selvitys tukee suun terveydenhuollon kokonaisuhoiton palvelusetelin (KOHO) käyttöä ja kehittämistä suun terveydenhuollon palvelutuotannossa.

Jatkotoimenpiteet

Palvelusetelien korvaustasoon liittyviä näkökulmia tullaan jatkotyöstämään analyysin pohjalta alkuvuodesta 2023 järjestettävässä sidosryhmätyöpajassa. KOHO-palvelusetelin arvoa tullaan jatkossa vielä tarkastelemaan, jotta vertautuminen oman tuotannon kustannukseen saadaan paremmin varmistettua ja houkuttelevuutta tuottajan näkökulmasta lisättyä. Myös muiden palvelusetelien kattohintaa tullaan tarkastelemaan uudelleen.

20.12.2022

Asia/3

Palvelusetelien arvon muutoksesta ja jatkokehittämisestä tuodaan sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle helmikuussa 2023 erillinen päätösehdotus tammikuussa 2023 pidettävän tuottajatyöpajan jälkeen.

Palvelusetelistä päättäminen Helsingissä

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain 4 §:n mukaan kunta päättää sosiaali- ja terveyspalvelut, joiden järjestämisessä se käyttää palveluseteliä.

Hallintosäännön 18 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan sosiaali- ja terveyslautakunta päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää palvelusetelin käyttämisestä sekä palvelusetelin arvon vahvistamisesta.

Hallintosäännön 18 luvun 3 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja päättää palveluntuottajille asetettavista vaatimuksista ja viranhaltijoista, jotka hyväksyvät palveluntuottajat.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Susanna Ilonen, ylihammaslääkäri, puhelin: 040 6324697
susanna.ilonen(a)hel.fi
Sebastian Kaste, johtajahammaslääkäri, puhelin: 040 1833798
sebastian.kaste(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1. Palveluseteli suun th_Palvelusetelituottajien tapaamiset - yhteenveto
- 2 Liite 2. Palveluseteli suun th_tuustamateriaali lautakunnalle 20 12 2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Suun terveydenhuolto
Hankintapalvelut